

**TURUN
YLIOPISTO**

ROOLILEIKIN TUKEMAT TAIDOT ALLE 3- VUOTIAIDEN LASTEN KEHITYKSESSÄ

KUVAILEVA KIRJALLISUUSKATSAUS ROOLILEIKIN AVULLA KEHITTYVISTÄ TAIDOISTA

Varhaiskasvatuksen opettajan tutkinto-ohjelman kandidutkielma
Kasvatustieteiden tiedekunta
Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauma

Laatija:
Jenna Rapatti

13.3.2025
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijä: Jenna Rapatti

Otsikko: Roolileikin hyödyt alle 3-vuotiaiden kehityksessä

Ohjaaja: KT Johanna Kortessalo-Ainasoja

Sivumäärä: 24 sivua

Päivämäärä: 13.3.2025

Tiivistelmä

Kandidaatintutkielman aiheena on roolileikin hyödyt alle 3-vuotiaiden kehityksessä. Roolileikki on pedagogisesti jaoteltu luovaksi leikiksi ja on osa jokaisen päiväkodin arkea. Roolileikki tarjoaa tilaa lapsen mielikuvitukselle ja omien yksilöllisten kokemusten käsittelylle. Tutkielman tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva roolileikin hyödyistä alle 3-vuotiaiden lasten kehitykselle ja samalla selvittää, miten luodaan turvallinen roolileikkiympäristö varhaiskasvatukseen.

Tämä kandidaatintutkielma on laadullinen tutkimus, joka on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tutkielma perustuu aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin ja tieteellisiin julkaisuihin. Tutkielman aineisto koostuu monipuolisesti suomalaisista sekä ulkomaisista julkaisuista, jotka käsittelevät alle 3-vuotiaiden pedagogiikkaa ja roolileikkiä. Tutkielman teoreettiskäsitteelliseen viitekehykseen kuuluvat varhaiskasvatuksen, roolileikin ja alle 3-vuotiaiden pedagogiikan käsitteet.

Kandidaatintutkielman tulosten mukaan roolileikillä on suuri merkitys alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä ja se kehittää esimerkiksi mielikuvitusta, oman toiminnan suunnittelua ja hallintaa sekä tärkeitä vuorovaikutustaitoja. Varhaiskasvatushenkilöstön rooli on myös merkittävä, sillä heidän tulee huolehtia leikkiympäristöjen rikastuttamisesta ja kehittämistä lasten kiinnostuksen kohteiden ja mielipiteiden mukaisesti. Tutkimustuloksissa kävi ilmi, että varhaiskasvatushenkilöstön sensitiivisyys päiväkodin arjessa on tärkeää, sillä se mahdollistaa lapsille vuorovaikutustilanteita ja antaa tilaa lasten leikkialoitteille.

Tutkielman tulosten perusteella roolileikki luo pohjaa lasten kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. Turvallinen roolileikkiympäristö on merkittävässä osassa tärkeiden taitojen harjoittelussa ja turvallisen leikkiympäristön luomiseksi tulee huomioida leikkivälineet, leikkirauha sekä pedagogisesti ja taitotasojen mukaisesti muodostetut pienemmät leikkiryhmät. Tulosten mukaan leikin ja vuorovaikutuksen laatu on suoraan yhteydessä varhaiskasvatuksessa toteutettavan pedagogisen toiminnan laatuun.

Avainsanat: Varhaiskasvatus, roolileikki, alle 3-vuotiaiden pedagogiikka

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Tutkimuksellinen perusta	6
2.1	Varhaiskasvatus	6
2.2	Roolileikki	7
2.3	Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka	8
3	Tutkimuskysymykset	10
4	Tutkimuksen toteutus	11
4.1	Tutkimusmenetelmä	11
4.2	Tutkimusaineiston valinta	12
4.3	Tutkimusaineiston analyysi	13
4.4	Tutkimusaineiston kuvaus	13
4.5	Luotettavuus ja eettisyys	14
5	Roolileikin tukemat taidot alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä	16
5.1	Turvallisen roolileikkiympäristön luonti	17
6	Tulokset	20
7	Pohdinta	22
	Lähteet	24

1 Johdanto

Leikki on eräänlainen ikuisuusteema varhaiskasvatuksessa. Ahonen ja Roos (2021) esittävät, että siitä on puhuttu aina ja siitä tullaan aina puhumaan. Leikki liittyy lapsen kehitykseen ja se antaa tietä tuleville oppimiskokemuksille (Helenius, ym., 2002, s. 133). Roolileikki edellyttää lapselta tietoista valintaa: Millainen haluan olla, mitä haluan tehdä? Roolileikki vaatii suunnittelukykyä ja edellyttää kykyä hankkia ja luoda kaikki se, mitä tiettyyn kuvitteelliseen tilanteeseen tarvitaan (Helenius, ym., 2002, s. 139). Näitä taitoja on tärkeää tukea, sillä ne kehittävät kykyä ilmaista itseään ja ymmärtää muita sekä liittyvät vahvasti lapsen identiteettiin, hyvinvointiin ja toimintakykyyn (Opetushallitus [OPH], 2022, s. 19).

Kandidaatintutkielmassani tutkin roolileikin hyötyjä alle 3-vuotiaiden lasten kehitykseen liittyen. Lasten yhteisen roolileikin kuvataan olevan parasta harjoitusta kouluvalmiudelle (Helenius, ym., 2002, s. 139–140). Leikin tukeminen, havainnointi ja mahdollistaminen on varhaiskasvatuksessa erittäin tärkeää (Ahonen & Roos, 2021, s. 98). Varhaiskasvatuksessa leikki on merkittävässä osassa toimintaa, joten rajasin aiheeni roolileikkiin ja sen hyötyihin suhteessa alle 3-vuotiaiden kehitykseen.

Valitsin aiheeni oman mielenkiintoni perusteella, sillä alle 3-vuotiaiden pedagogiikka on tärkeä aihe tulevaisuuden työssäni. Ahonen ja Roos (2021) ilmaisevat, että etenkin pienten lasten pedagogiikassa leikki ja vuorovaikutus liittyvät vahvasti toisiinsa. Leikki on lapsen keino olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja on tälläkin hetkellä varhaiskasvatuksessa erittäin ajankohtainen teema. Leikki saa keskusteluissa aika ajoin erilaisia painotuksia ja tällä hetkellä yksi keskeinen näkökulma on aikuisen rooli leikissä luomassa moniulotteisuutta. (Ahonen & Roos, 2021, s. 92.)

Tutkielmani kohderyhmäksi valitsin alle 3-vuotiaat lapset, sillä leikin hyötyjen tutkiminen lasten kehityksessä on tärkeää, koska alle 3-vuotiaiden kehityksessä kaikki sen osa-alueet kietoutuvat yhteen ja luovat pohjaa myöhemmille oppimiskokemuksille sekä taidoille (Helenius, ym., 2002, s. 16). Haluan tutkielmani avulla lisätä tietoisuutta alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikasta ja poistaa ennakkoluuloja sekä siihen kohdistuvaa vähättelyä (ks. Ahonen & Roos, 2021, s. 10).

Tutkielmassani tulen pohtimaan roolileikin hyötyjä alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä sekä turvallisen roolileikkiympäristön luontia. Mielestäni alle 3-vuotiaiden pedagogiikassa tämän aiheen tutkiminen on mielenkiintoista, sillä heidän verbaliset taitonsa eivät ole samalla

tasolla kuin vanhemmilla lapsilla. Haluan myös tutkia roolileikkiympäristöjen luontia ja selvittää, millaiset roolileikit ovat tyypillisiä alle 3-vuotiaiden pedagogiikassa ja miten ne toteutuvat käytännössä päiväkotiryhmässä.

Tutkielmassani perehdyn ensin tutkielman toteuttamiseen sekä pohdin luotettavuutta ja eettisyyttä. Esittelen myös tutkimukselle asettamani tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen esittelen tutkielmani teoreettisen viitekehyksen, josta tutkielma etenee itse tutkielmatekstiin. Tutkielmatekstissä käsittelem roolileikin hyötyjä alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä ja turvallisen roolileikkiympäristön luontia. Tutkielman lopussa pohdin esiin nousseita johtopäätöksiä ja jaan omia ajatuksiani aiheesta.

2 Tutkimuksellinen perusta

Tutkielmassani keskeisiä käsitteitä ovat varhaiskasvatus, roolileikki ja alle 3-vuotiaiden pedagogiikka. Seuraavaksi kerron tarkemmin keskeisten käsitteiden sisältöjä ja merkityksiä tässä tutkielmassa.

2.1 Varhaiskasvatus

Ensimmäiseksi keskeiseksi käsitteeksi valitsin varhaiskasvatuksen, sillä kandidaatintutkielmani painottuu varhaiskasvatusympäristöön ja sen ymmärtäminen on kandidaatintutkielmani kannalta erityisen tärkeää. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja kehityksen kannalta (OPH, 2022, s. 1). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (OPH, 2022) tehtävänä on tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä sekä edistää laadukkaan ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteutumista. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kokonaisuutta, jossa pääpainona ovat kasvatus, opetus, hoito ja pedagogiikka (OPH, 2022). Varhaiskasvatus tulee nähdä ennen kaikkea lapsen oikeutena ja mahdollisuutena, jossa pedagogiikka on jatkuva osa arkea (Ahonen & Roos, 2021, s. 10).

Varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvalla lapsella on oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista varhaiskasvatusta ja tästä syystä lapsille laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma (OPH, 2022, s. 3). Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohtana tulee olla lapsen etu ja tarpeet sekä suunnitelmaa laatiessa tulee ottaa huomioon lapsen mielipiteet ja toiveet (OPH, 2022, s. 3). Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa tulee tuntee lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tarpeet, joiden pohjalta asetetaan tavoitteet henkilöstön pedagogiselle toiminnalle (OPH, 2022, s. 3). Varhaiskasvatuslaki (2018) sekä varhaiskasvatuksessa käytetyt asiakirjat korostavat, että varhaiskasvatuksen tulee tukea lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä hyvinvointia ja oppimista.

Ahosen ja Roosin (2021) mukaan sekä kotimainen että kansainvälinen tutkimusnäyttö osoittaa, että korkealaatuisen varhaiskasvatuksen avulla voidaan tasapainottaa sekä taloudellisesti että inhimillisesti lasten kotitaustoista johtuvia eroja. Korkealaatuisen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi tulee varhaiskasvatusta toteuttavan henkilöstön olla varhaiskasvatuksen ammattilaisia. Varhaiskasvatuksen ammattilaisen tulee kyetä

perustelemaan toimintansa kasvatustieteellisen ja kehityspsykologisen tiedon valossa (Ahonen & Roos, 2021, s. 11).

Varhaiskasvatustalain (2018) mukaan varhaiskasvatukselle tulee tukea lapsen yhteistyötaitojen kehittämistä sekä tarjota kehittävä, oppimista edistävä ympäristö. Varhaiskasvatuksessa tulee olla leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö, jota henkilöstö ylläpitää tukemalla lasten vertaissuhteiden syntymistä ja vaalimalla ystävyysuhteita (OPH, 2022, s. 18).

Leikillä on tärkeä rooli varhaiskasvatuksessa, sillä leikillä on suuri merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle (OPH, 2022, s. 18). Varhaiskasvatuksessa kannustetaan kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen sekä lasten mielipiteet otetaan huomioon oppimisympäristöjen ja leikkiin edistävien toimintatapojen suunnittelussa (OPH, 2022, s. 18).

2.2 Roolileikki

Valitsin roolileikin tutkielmani keskeiseksi käsitteeksi, koska sen ymmärtäminen luo pohjan tutkimusaiheeni ymmärtämiselle. Roolileikki käsitteenä voi vaikuttaa yksinkertaiselta, mutta todellisuudessa se on hyvin monimuotoinen. Roolileikin ymmärtäminen varhaiskasvatuksen kontekstissa on tärkeää. Leikillä on suuri merkitys myös vuorovaikutuksen rakentumiseen alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatuksessa, sillä leikki on lapselle keino olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa sekä tärkeä väline itsensä ilmaisuun (Ahonen & Roos, 2021, s. 98).

Kolmatta vuotta lähestyessään lapsi on jo havainnut, että hänen ympärillään tapahtuu jatkuvasti asioita, joita hänkin haluaa tehdä, mutta ei kuitenkaan samalla tasolla pysty. Näin ollen roolileikki mahdollistaa lapselle toimintaa kuvitteellisen tilanteen avulla (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 87). Heleniuksen ja Lummelahden (2013) mukaan roolileikki ei ole automaattinen prosessi, joka etenee lapsen mielen sisällä vaan se kumpuaa lapsen elämäkokemuksista. Roolileikki mahdollistaa lapselle kuvittelun avulla sellaiset toimet, jotka eivät käytännössä ole hänen ulottuvillaan (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 88).

Roolileikissä lapsi voi kuvitella itsensä minkälaiseksi ihmiseksi tahansa ja roolileikin merkittävin idea on, että osallistuja saa olla joku toinen (Vakkuri, 1999, s. 80–82). Kyky nimetä roolinsa avaa lapselle vähitellen uudenlaista leikkimaailmaa, jossa on kuvitteellinen tilanne ja jossa kokonaisvaltaisesti asetetaan toisen asemaan, olipa se sitten toinen ihminen, eläin tai vaikka luonnonilmiö (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 93). Heleniuksen ja

Lummelahden (2013) mukaan roolileikissä asetetaan vastavuoroisiin suhteisiin muiden leikkijöiden kanssa, jolloin suhteiden laadun määrää jokaisen omaksuma rooli.

Roolileikeillä on keskeinen merkitys lasten kehityksen kannalta. Roolileikissä lapsi oppii esimerkiksi yhteistoimintaa ja tärkeitä vuorovaikutustaitoja sekä samaistuu ryhmän jäseneksi (Vakkuri, 1999, s. 80). Heleniuksen ja Lummelahden (2013) mukaan roolileikki kehittää uusia ominaisuuksia, kuten mielikuvitusta, oman toiminnan hallintaa sekä suunnittelua. Roolileikkejä käytetään myös lasten terapeuttisessa kuntoutuksessa erinäisten taitojen kehittämiseksi (Vakkuri, 1999, s. 80).

Varhaiskasvatussuunnitelmassa leikki määritellään kehityksen ja hyvinvoinnin välineeksi. Leikin keskeisimpinä tarkoituksina pidetään ilon kokemista, sosiaalisten suhteiden luomista ja käsityksen muodostumista itsestään sekä muista (OPH, 2022, s. 25).

2.3 Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka

Valitsin alle 3-vuotiaiden pedagogiikan tutkielmani keskeiseksi käsitteeksi, koska sen ymmärtäminen luo pohjan tutkimusaiheeni ymmärtämiselle. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan pedagogiikalla tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, joka perustuu kasvatustieteelliseen tietoon. Pedagogiikka on ammatillisesti johdettua ja ammattihenkilöstön toteuttamaa toimintaa lasten hyvinvoinnin oppimisen toteutumiseksi (OPH, 2022, s. 12). Ammattihenkilöstön tulee olla valmiita perustelemaan omaa toimintaansa tutkitun tiedon perusteella, eivätkä he voi toteuttaa kasvatustyötä ainoastaan omien kokemustensa perusteella (Ahonen & Roos, 2021, s. 11).

Ahonen ja Roos (2021) kertovat alle 3-vuotiaiden pedagogiikan olevan arvokas osa varhaiskasvatusta, mutta sitä usein vähätellään ja joskus kohdataankin virheellisiä käsityksiä siitä, että alle 3-vuotiaat eivät vielä tarvitse pedagogista toimintaa. He haluavat korostaa, että myös alle 3-vuotiailla lapsilla on oikeus ja tarve laadukkaaseen varhaiskasvatukseen sekä haluavat kiinnittää huomioita siihen, että pienten lasten pedagogiikka on ihan yhtä tärkeää kuin isompien lasten ryhmässä toteutettava pedagoginen toiminta. Yhtenä laadukkaan varhaiskasvatuksen piirteinä pidetään sitä, että varhaiskasvatusta perustuu lämpimään ja sensitiiviseen vuorovaikutukseen sekä jokaisen lapsen kohtaamiseen yksilönä (Ahonen & Roos, 2021, s. 10–11).

Alle 3-vuotiaan lapsen kehitys on siinä vaiheessa, ettei heillä ole vielä riittävästi sosiaalisia resursseja tai verbalisia taitoja puolustukseen omia oikeuksiaan tai ajaakseen omia etujaan

ja he ovat alisteisessa asemassa aikuisiin tai vanhempiin lapsiin verrattuna (Ahonen & Roos, 2021, s. 11). Tästä syystä on erityisen tärkeää, että varhaiskasvatuksen ammattilaiset osaavat toimia oikein ja hyödyntää monipuolisia toimintatapoja toteuttaessaan alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa. Ympäristön tapahtumien toistuvuus, samana pysyvyys ja säännönmukaisuus on tärkeää, jotta alle 3-vuotiaat saavat elämäänsä hallinnan ja turvallisuuden tunnetta (Helenius, ym., 2002, s. 22).

3 Tutkimuskysymykset

Tämän kandidaatintutkielman tarkoituksena on selvittää, millaisia taitoja roolileikki kehittää alle 3-vuotiailla lapsilla. Lisäksi tarkoituksena on pohtia myös monipuolisen leikkiympäristön rakentumista, aikuisen roolia leikissä sekä lasten välisen vuorovaikutuksen merkitystä leikissä.

Kandidaatintutkielmani tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia taitoja roolileikki kehittää alle 3-vuotiailla lapsilla?
2. Miten luodaan alle 3-vuotiaille lapsille turvallinen roolileikkiympäristö?

4 Tutkimuksen toteutus

4.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkielmani on laadullinen tutkimus, joka on toteutettu narratiivisena kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Tutkielmani on aineistolähtöinen ja perustuu aiemmin tehtyihin tutkimuksiin. Tutkijalta edellytetään omaan tutkimusaiheeseen tutustumista kirjallisuuden kautta (Kangasniemi, ym., 2013, s. 291–292). Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen on tarkoitus arvioida jo olemassa olevaa teoriaa ja luoda päälle uusia teorioita, jotta voidaan muodostaa kokonaiskuvaa erilaisista asiakokonaisuuksista (Baumeister & Leary, 1997).

Kirjallisuuskatsauksen avulla pyritään myös tunnistamaan ongelmia sekä kuvaamaan jonkin teorian kehitystä historiasta nykypäivään (Baumeister & Leary, 1997).

Koin kirjallisuuskatsauksen parhaana mahdollisena tapana tutkia roolileikin avulla kehittyviä taitoja alle 3-vuotiailla lapsilla, sillä uuden empiirisen tutkimuksen toteuttaminen olisi mahdollisesti vaatinut tietyn lapsiryhmän tai yksilön pitkäkestoista seuranta. Lisäksi halusin koota jo olemassa olevaa tietoa yhteen tämän tutkimuksen avulla.

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen ominaispiirteinä pidetään tutkimuskysymystä ja valitun aineiston perusteella luotua laadullista vastausta kysymykseen (Kangasniemi, ym., 2013, s. 291–292). Kirjallisuuskatsauksen tekoprosessi on jaettu neljään eri vaiheeseen, jotka ovat: tutkimuskysymyksen muodostaminen, aineiston valitseminen, kuvailun rakentaminen ja tuotetun tuloksen tarkastaminen (Kangasniemi, ym., 2013, s. 291–292).

Kuvailevaa kirjallisuuskatsausta on tutkimusmenetelmänä kritisoitu sen sattumanvaraisuuden vuoksi (Kangasniemi, ym., 2013, s. 292). Tutkielmaani tehdessä pyrin ottamaan tämän kritiikin huomioon esimerkiksi aineistoa valitessani. Tutkimusaineistoa valitessani olen yrittänyt löytää mahdollisimman monipuolisia tutkimuksia. Menetelmän vahvuuksina taas on pidetty sen argumentoituutta ja mahdollisuutta suunnata tarkastelu tiettyihin erityiskysymyksiin sekä löytää tutkittavaan ilmiöön uusi tai erilainen näkökulma (Kangasniemi, ym., 2013, s. 292–294).

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen aineiston valintaa ohjaa tutkimuskysymys. Katsauksen tarkoituksena on löytää kysymykseen liittyvä, mahdollisimman relevantti aineisto, jolla vastataan tutkimuskysymykseen (Kangasniemi, ym., 2013, s. 295). Monipuolisesti eri lähteitä käyttämällä saadaan tutkielmaan myös uusia näkökulmia ja päästään rakentamaan uusia

asiakokonaisuuksia (Määttä, 2014. s. 14–15). Määttän (2014) mukaan on tärkeää panostaa myös ulkomaisiin lähteisiin. Lähteiden on Määttän (2014) mukaan oltava myös tuoreita, jotta voidaan varmistaa uusimman tiedon saaminen.

4.2 Tutkimusaineiston valinta

Tutkimusaineistoksi kirjallisuuskatsaukseen valikoitui sekä kotimaisia että kansainvälisiä tutkimuksia ja julkaisuja. Lähteiden haku suoritettiin eri tietokannoissa, esimerkiksi Turun yliopiston Volter-tietokannassa sekä Google Scholarissa. Erityisesti olen hyödyntänyt Ahosen ja Roosin (2021) teosta Untuvikot, joka käsittelee alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa ajankohtaisesti ja yksityiskohtiin panostaen. Tutkimuskysymysten perusteella aineistoa on kerätty lisää, ja sitä on käyty läpi ja koottu yhteen. Taulukossa 1. on kuvattu aineistojen keruusuunnitelma.

TAULUKKO 1. Aineiston keruusuunnitelma

Tutkimuskysymykset	Pääkysymys: Millaisia taitoja roolileikki kehittää alle 3-vuotiailla lapsilla? Alakysymys: Miten luodaan alle 3-vuotiaille lapsille turvallinen roolileikkiympäristö?
Hakusanat	alle 3-vuotiaiden pedagogiikka, roolileikissä kehittyvät taidot lapsilla, varhaiskasvatus, roolileikki, roleplay for early education
Tietokannat	Volter, Google Scholar, Finna
Hyväksytyin aineiston kriteerit	Julkaisusta löytyy asianmukaiset lähdeviitteet sekä lähteet, aineistot ovat suomen- tai englanninkielisiä, aineistot ovat tieteellisistä tietokannoista, koko teksti on lukijan saatavilla ja sen on kirjoittanut tutkija tai muu asiantuntija
Poissuljetun aineiston kriteerit	Poissuljettuja olivat opinnäytetyöt, kolumnit ja artikkelit, jotka eivät olleet tieteellisiä. Poissuljettiin jos koko tekstiä ei ole saatavilla ja jos kieli on muu kuin suomi tai englanti.

4.3 Tutkimusaineiston analyysi

Kirjallisuuskatsaus analysoidaan sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysin perusideana on tutkiva lukeminen, jolloin aineistoja analysoidaan ja tulkitaan tutkimuksen tavoitteen ja teemojen mukaisesti. Analyysin helpottamiseksi sisällönanalyysissä voidaan hyödyntää taulukoita ja kuvioita. Näin tiedon jäsentäminen, tiivistäminen ja yhdistäminen aineistojen kesken on helpompaa. Tutkimukseen valitaan vain sellaisia aineistoja, jotka liittyvät kirjallisuuskatsauksen aiheeseen ja tutkimuskysymykseen merkittävästi. (Vilka, 2023.)

Taulukossa 2. on kuvattu aineistojen määriä eri tietokannoissa sekä prosessia, jonka mukaan aineistot on valittu tutkimukseeni. Kaikkia sisällönkään perusteella valittuja aineistoja en lopulta käyttänyt lopullisessa tutkimuksessani. Hakusanoina on käytetty alle 3-vuotiaiden pedagogiikka, roolileikissä kehittyvät taidot lapsilla, varhaiskasvatus, roolileikki ja roleplay for early education.

TAULUKKO 2. Aineistojen määrä

Tietokanta	Aineistojen määrä	Otsikon perusteella valitut	Sisällön perusteella valitut
Volter	2159	11	3
Google Scholar	2789	13	6
Finna	1873	16	2
Yhteensä	6821	40	11

4.4 Tutkimusaineiston kuvaus

Tässä kappaleessa kuvaan tutkimuksen aineistoja sekä niiden valintaan liittyneitä kriteereitä. Laatimassani taulukossa näkyy jokaisen julkaisun tiedot sekä valintakriteerit. Taulukossa 3. on ilmaistu kaikki tutkimuksessa käytetyt aineistot ja niiden valintaperusteet.

TAULUKKO 3. Aineistojen valintakriteerit

Julkaisu	Mitä aihetta julkaisu käsittelee?	Miksi julkaisu on valittu tutkimusaineistoksi?
Ahonen, L. & Roos, P. (2021). Untuvikot. Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka.	Julkaisu käsittelee alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa ja laadukkaan	Julkaisu on valittu, koska siinä käsitellään alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa, joka on

	varhaiskasvatuksen toteuttamista.	oleellinen asia tutkimuksessani.
Helenius, A. & Lummelahti, L. (2013). Leikin käsikirja.	Julkaisu käsittelee leikin merkitystä lasten kehitykselle ja kuvaa leikin eri muotoja.	Julkaisu on valittu, koska se kuvaa leikin eri muotoja ja leikin avulla kehittyviä taitoja ikäkausittain.
Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. (2002). Pienet päivähoitossa.	Julkaisu käsittelee alle 3-vuotiaiden lasten kehitystä päiväkodissa, perehtyen vertaissuhteisiin, leikkiin ja turvallisuuteen.	Julkaisu on valittu, koska se käsittelee alle 3-vuotiaiden lasten leikkiä ja leikissä kehittyviä vertaissuhteita, mitkä ovat tärkeä osa tutkimustani.
Vakkuri, K. (1999). Leikki ja luovuus, näin lisää luovuutta leikin avulla.	Julkaisu käsittelee leikin avulla opittua luovuutta ja mielikuvitustaitoja.	Julkaisu on valittu, koska roolileikit ja mielikuviutus ovat merkittävässä osassa tutkimustani. Julkaisussa on myös malleja leikkiympäristöjen luontiin.
Wittmer, D. (2012). The Wonder and Complexity of Infant and Toddler Peer Relationships. Young children.	Julkaisu käsittelee alle 3-vuotiaiden lasten vuorovaikutustaitoja sekä aikuisen roolia taitojen kehittämisessä varhaiskasvatuksessa.	Julkaisu on valittu, koska siinä käsitellään aikuisen roolia taitojen kehittämisessä varhaiskasvatuksessa, mikä on tutkimukseni kannalta oleellista.

4.5 Luotettavuus ja eettisyys

Eettisyys on tärkeää ottaa huomioon tutkimuskysymyksiä asettaessa ja tutkimusetiikan tulee kulkea mukana koko tutkimusprosessin ajan (Kangasniemi, ym., 2013. s. 292). Tässä tutkielmassa tutkimusetiikka näkyy esimerkiksi sensitiivisellä suhtautumisella tutkielmassa käytettyihin lähteisiin. Tutkimuksen eettisyys näkyy lisäksi oikeaoppisella tavalla viitata

käyttämiini lähteisiin. Tulen myös esittämään lähteissä kerrotut tutkimustulokset täysin alkuperäisinä.

Tutkielmani luotettavuuden voin taata lähdekriittisyydellä. Olen valinnut lähteiksi vain luotettaviksi osoittautuneita tieteellisiä julkaisuja ja monipuolisia tutkimuksia. Olen kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että tutkimustulokset ja tieteelliset julkaisut ovat tuoreita ja sisältävät ajankohtaista tietoa. En ole käyttänyt tutkielmassani väärää tai vanhaa tietoa sisältäviä tutkimuksia tai tieteellisiä julkaisuja. Lähteitä etsiessäni olen yrittänyt löytää monipuolisesti kotimaisten lähteiden lisäksi myös kansainvälisiä tutkimuksia ja julkaisuja.

Olen pyrkinyt käyttämään olemassa olevaa tietoa ja kirjallisuutta mahdollisimman eettisesti. Olen käyttänyt lähteitä plagiointia välttäen ja asianmukaisia lähdeviittauksia hyödyntäen. Kaikilla kirjoittajilla on tekstiinsä copyright-oikeus, jolla tarkoitetaan sitä, että toisen tekstiä lainattaessa on käytettävä asianmukaisia lähdemerkintöjä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2003).

5 Roolileikin tukemat taidot alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä

Leikki on lapsen tärkein kehityksen ja oppimisen väylä, sekä soveltuva ohjaus on alle 3-vuotiaan lapsen leikin kehittymisen kannalta tärkeää (Helenius, ym., 2002, s. 141).

Roolileikki edellyttää kuvitteellisen toimintatilanteen luontia sekä suunnittelukykyä (Helenius, ym., 2002, s. 139). Nämä taidot kehittyvät roolileikin edetessä ja kehittyneessä roolileikissä onkin vastinrooleja, jolloin lapset asettuvat toisen asemaan jäljitellessään omaa rooliesikuvaansa (Helenius, ym., 2002, s. 139). Leikin kehityksellinen merkitys on syytä ymmärtää, sillä roolileikki on lasten johtavaa toimintaa (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 89).

Roolileikissä kehittyvät lasten vuorovaikutustaidot. Ryhmän kanssa leikkiessä lapsi oppii tärkeitä yhteistyötaitoja ja samaistuu joukon jäseneksi (Vakkuri, 1999, s. 80). Tällaisessa vuorovaikutuksessa lapset rakentavat itse sosiaalista taitavuuttaan ja oppivat tunnistamaan kaverinsa näkökulmaa asioihin (Helenius, ym., 2002, s. 98). Alle 3-vuotiaiden lasten keskinäinen vuorovaikutus ei aina ole kielellistä kommunikaatiota, vaan esimerkiksi naurun, hymyn, kehonkielen ja ilmeiden kautta lapset kommunikoivat keskenään (Wittmer, 2012, s. 20). Wittmer (2012) ilmaisee myös, että lasten väliset vuorovaikutussuhteet ovat erilaisia keskenään ja niiden erot riippuvat siitä, millaisia kokemuksia lapset ovat toisistaan aiemmin saaneet. Leikin kautta lapset oppivat vastavuoroisen vuorovaikutussuhteen rakentamista toisen lapsen kanssa ja harjoittelevat tärkeitä empatiataitoja, eli itsensä asettamista toisen lapsen asemaan (Wittmer, 2012, s. 22).

Aktiivisen puheenkehityksen vaiheessa toiminnalliset vuorovaikutustilanteet, esimerkiksi roolileikit, ovat erityisen tärkeitä. Roolileikkitilanne antaa lapsille valtavasti mahdollisuuksia vuoropuheluun (Helenius, ym., 2002, s. 174). Leikkitoimintojen suorittamisen kautta kielellinen ymmärtäminen paranee ja esimerkiksi vaatekappaleiden ja käyttötavaroiden tunnusomaiset piirteet tulevat tutuiksi (Helenius, ym., 2002, s. 174). Aikuinen on aktiivisessa kielenkehityksen vaiheessa lapselle tärkeä malli, mutta myös toisten lasten kanssa käyty vertaisvuorovaikutus on tärkeässä roolissa kielenkehityksen kannalta, sillä lapset oppivat toisiltaan eri asioita kuin aikuisen seurassa ollessaan (Ahonen & Roos, 2021, s. 98). Kielenkehitys ja puhekyky ovat edellytyksenä pidemmälle kehittyvän roolileikin saavuttamiseksi (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 90).

Roolileikin avulla lapset oppivat tärkeitä jakamisen taitoja. Esineet ovat tärkeitä alle 3-vuotiaiden lasten elämässä ja he ovat usein kiinnostuneita esineiden käytöstä (Helenius, ym., 2002, s. 99–100). Roolileikissä lasten tavoitteena on kuitenkin oppia ja saada kokemuksia yhdessä toimimisesta, jolloin esineiden käytöstä neuvotellaan ja niiden avulla syntynyttä yhteistä roolileikkiä halutaan suojata ja turvata leikin jatkuminen (Helenius, ym., 2002, s. 100).

Roolileikki antaa tilaa oivalluksille ja kehittää myös lasten ongelmanratkaisutaitoja (Vakkuri, 1999, s. 21). Roolileikissä lapsi antaa itselleen luvan rentoutua, joka usein auttaa selkeyttämään ajatuksia sekä löytämään uusia ideoita esimerkiksi ongelmanratkaisutilanteisiin (Vakkuri, 1999, s. 21). Vakkurin (1999) mukaan oivaltamisen avulla voidaan löytää ongelmiin monia erilaisia ratkaisuja, eikä vain sitä yhtä oikeaa. Oivaltaminen ja ongelmanratkaisutaidot kehittyvät roolileikissä, sillä roolileikki on lasten yhteistoimintaa ja näiden taitojen avulla roolileikki voi kehittyä täysin uudenlaiseen suuntaan (Vakkuri, 1999, s. 80).

Roolileikissä myös mielikuvitus kehittyy. Roolileikki valmistellaan pitkäjänteisesti ja leikki täytyy lasten itse rakentaa (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 42). Heleniuksen ja Lummelahden (2013) mukaan lapset hyödyntävät mielikuvitustaan, jotta roolileikkiin saadaan lisättyä kestävyyttä ja jatkumoa. Mielikuvitusta hyödynnetään myös leikkivälineiden etsimisessä, sillä välineet vahvistavat valitussa roolissa pysymistä ja kertovat toisille lapsille, minkä roolin lapsi on tähän leikkiin itselleen valinnut (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 93). Mielikuvitukselliset roolileikit syntyvät usein kovasta ajatustyöstä ja niihin yhdistetään selkeitä ja tunnistettavia yksityiskohtia, esimerkiksi palomies tarvitsee paloletkun ja lääkäri tarvitsee lääkärilaukun (Vakkuri, 1999, s. 19).

5.1 Turvallisen roolileikkiympäristön luonti

Turvallinen leikkiympäristö on erityisen tärkeä lasten kehityksen tukemiseksi. Roolileikissä tärkeää on leikin huolellinen rajaaminen ja rakentaminen, jotta voidaan erottaa tosiasiat ja leikki (Helenius, ym., 2002, s. 140). Alle 3-vuotiaiden ryhmässä leikkiympäristön turvallisuus on ehdoton lähtökohta ja jokaisen varhaiskasvatuksen ammattilaisen tulisi pitää siitä huolta (Ahonen & Roos, 2021, s. 107).

Roolileikissä leikkivälineet ovat merkittävässä osassa toimintaa ja sen elävöittämistä.

Leikkivälineitä tulee asettaa lasten saataville, mutta harkiten, sillä pienet roolileikkijät tutkivat välineitä kaikilla aisteillaan ja välineet löytävät helposti tiensä lasten suuhun (Ahonen & Roos, 2021, s. 108). Ahonen ja Roos (2021) kehottavatkin kiinnittämään erityistä huomiota hygieenisyyteen roolileikkiympäristöjä rakentaessa.

Aikuinen on avainasemassa leikkien mahdollistajana (Ahonen & Roos, 2021, s. 107). Ahonen ja Roos (2021) korostavat, että alle 3-vuotiaiden lasten leikit monipuolistuvat nopeasti, jolloin on erityisen tärkeää muuttaa leikkiympäristöä pitkin toimintakautta ja tuoda mukaan jotain uutta sekä erilaista. Lasten kanssa voi yhdessä keskustellen kehittää uusia leikki-ideoita sekä kysyä heiltä suoraa palautetta leikkitiloista ja -kokonaisuuksista (Ahonen & Roos, 2021, 108).

Leikkiympäristöä arvioitaessa ja kehittäessä pitää kuitenkin muistaa, että aikuisten ja lasten näkemykset houkuttelevasta leikkiympäristöstä eroavat hyvinkin paljon (Ahonen & Roos, 2021, s. 109). Aikuisen silmää miellyttää usein siistissä järjestyksessä olevat leikkivälineet, kun taas lapset usein tutkivat lelulaatikon kaikki tavarat läpi kiinnostuneina (Ahonen & Roos, 2021, s. 109). Ahonen ja Roos (2021) lisäävät, että säätelemällä saatavilla olevia tavaroita ja niiden määrää aikuiset mittaavat lasten leikkiä. Lapsille voi asettaa esineitä valmiiksi leikkiympäristöjen mukaisesti, jolloin lasta houkutellaan leikkiin (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 71). Tärkeää on myös siivota ja järjestellä lelut lasten kanssa paikoilleen, jolloin lapsi jäljittelee tulevaisuudessakin nämä yhdessä suoritettut toiminnot (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 71).

Lasten roolileikkiä seuraamalla aikuiset toteuttavat pedagogista dokumentointia sekä saavat näkemystä siitä, millaisiin asioihin juuri näiden lasten kanssa tulisi kiinnittää huomiota (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 95). Helenius ja Lummelahti (2013) lisäävät, että leikkiä seuraamalla myös lasten vasut täydentyvät.

Heleniuksen ja Lummelahden (2013) mukaan roolileikin ohjaus on pääasiassa välillistä ja toteutuu useimmiten leikkitilanteen ulkopuolella. Aikuisen ohjatessa lasten roolileikkiä, on tärkeää muistaa lasten herkkätunteisuus ja olla heitä kohtaan sensitiivinen, jotta turvallinen roolileikkiympäristö toteutuu (Helenius & Lummelahti, 2013, s. 95). Hyvin organisoitu leikkitilanne ja päivärytmi parantavat myös mahdollisuuksia lasten keskinäisten suhteiden solmimiseen sekä kasvattaa aikuisten mahdollisuuksia jakaa huomiota, ohjata leikkiviä lapsia sekä leikkiä yksittäisen lapsen kanssa (Helenius, ym., 2002, s. 141).

Varhaiskasvatushenkilöstön yhteisen pohdinnan avulla ryhmässä on mahdollista luoda tietyt

käytännöt ja päivärytmit, joiden avulla voidaan taata lapsille mahdollisuus keskeytymättömään luovaan leikkiin (Helenius, ym., 2002, s. 142).

Turvallisen roolileikkiympäristön luomisessa tärkeä tekijä on myös leikkiryhmän koko sekä leikkivälineet. Lapset voidaan jakaa pienempiin leikkiryhmiin, jotka on muodostettu kehitystason sekä ystävyysuhteiden perusteella (Helenius, ym., 2002, s. 143). Alle 3-vuotiailla lapsilla ajattelu ja toiminta sitoutuvat esineisiin, koska ne vaikuttavat merkittävästi roolileikki-ideoiden syntymiseen (Helenius, ym., 2002, s. 146). Lasten alkaessa ymmärtää esineiden merkitystä, he tarvitsevat oikeiden esineiden näköisiä leikkivälineitä (Vakkuri, 1999, s. 82). Suosittuja roolileikkejä ovat esimerkiksi kauppa-, koti- ja lääkärileikit, joissa voidaan hyödyntää leikkiastioita sekä oikeita, käytöstä poistettuja välineitä (Vakkuri, 1999, s. 82).

6 Tulokset

Tutkielmani tavoitteena oli syventää ymmärrystä siitä, mitä taitoja roolileikki kehittää alle 3-vuotiailla lapsilla. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, millainen on turvallinen roolileikkiympäristö ja miten sellaisen voi rakentaa. Valitsemastani tutkimuskirjallisuudesta selvisi, että roolileikillä on merkittävä rooli alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä.

Tutkimuskirjallisuudesta kävi ilmi, että roolileikki kehittää esimerkiksi mielikuvitusta, oman toiminnan hallintaa ja suunnittelua sekä kielellisiä taitoja. Roolileikillä on kiistaton merkitys lapsen kasvuun, oppimiseen ja uusien taitojen kehittymiseen. Kävi myös ilmi, että roolileikin avulla alle 3-vuotiaat lapset käsittelevät ympäröivää maailmaa ja omia aiempia kokemuksiaan.

Tutkielmassani esiin nousseiden asioiden perusteella voidaan sanoa, että varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on merkittävä rooli roolileikkitilanteiden mahdollistajana, rikastuttajana ja ylläpitäjänä. Varhaiskasvatushenkilöstö on vastuussa tarpeeksi houkuttelevan ja virikkeellisen roolileikkiympäristön luomisesta sekä sen jatkuvassa kehittämisessä. Lisäksi varhaiskasvatushenkilöstö vaikuttaa omalla toiminnallaan leikkien rikastuttamiseen sekä siihen, että ryhmässä yksikään lapsi ei jää leikin ulkopuolelle. Varhaiskasvatushenkilöstö suunnittelee myös pedagogisesti muodostetun päivärytmin ja huolehtii, että jokaiselle lapselle jää tarpeeksi keskeytymätöntä leikkiaikaa.

Varhaiskasvatushenkilöstön rooli on yhteydessä lasten leikki- ja vuorovaikutustaitojen kehittymiseen, koska henkilöstö on suuressa vastuussa esimerkiksi riittävän virikkeellisen leikkiympäristön luomisesta ja jatkuvassa kehittämisestä. Leikin ja vuorovaikutuksen laatu on suorassa yhteydessä varhaiskasvatuksessa toteutettavan pedagogisen toiminnan laatuun. Varhaiskasvatushenkilöstön ottaessa tarvittavaa aikaa leikkiympäristöjen kehittämiseen, varhaiskasvatuksessa toteutettavan pedagogisen toiminnan laatu kehittyy parempaan suuntaan.

Varhaiskasvatushenkilöstön sensitiivisyys varhaiskasvatuksen arjessa on erityisen tärkeää, sillä se mahdollistaa lapsille merkittäviä vuorovaikutustilanteita ja antaa tilaa lasten leikkialoitteille. Leikkialoitteet ovat merkittävässä roolissa roolileikin kehityksen kannalta ja niihin on tärkeää vastata lapsen toivomalla tavalla, jotta varmistetaan roolileikkien kestävyys ja jatkumo.

Roolileikkiympäristöä rakentaessa on tärkeää ottaa huomioon ryhmän lasten tarpeet.

Roolileikissä tärkeää on leikin huolellinen rajaaminen ja rakentaminen, jotta voidaan erottaa

tosiasiat ja leikki (Helenius, ym., 2002, s. 140). Ahosen ja Roosin (2021) mukaan leikkiympäristöä olisi hyvä muokata toimintakauden aikana, sillä alle 3-vuotiaiden lasten leikit monipuolistuvat nopeasti.

Leikkivälineiden avulla saadaan luotua lapsille houkutteleva roolileikki, jonka avulla on mahdollista tukea pitkäkestoisemman leikin harjoittelua (Helenius & Lummelahti, 2013. Ahonen ja Roos (2021) kehottavat kuitenkin pitämään erityistä huolta leikkivälineiden hygieenisyydestä, sillä alle 3-vuotiaiden ryhmässä lapset tutkivat asioita suullaan.

Turvallisen roolileikkiympäristön luomisessa tärkeä tekijä on myös leikkiryhmän koko. Pienryhmätoiminnalla voidaan varmistaa tilanteen rauhallisuus ja pitää huoli, että lapset saavat osallistua leikkiin juuri haluamallaan tavalla. Lapset voidaan esimerkiksi jakaa roolileikkeihin pienissä leikkiryhmissä, jotka on muodostettu kehitystason sekä ystävyyssuhteiden perusteella (Helenius, ym., 2002).

Tutkimustulosten perusteella voidaan sanoa, että turvallisen roolileikkiympäristön tulee olla houkutteleva ja sitä tulisi kehittää jatkuvasti läpi toimintakauden. Leikin sujuvuuteen ja lasten väliseen vuorovaikutukseen vaikuttaa esimerkiksi pienryhmätoiminta, jota varten ryhmät on muodostettu ystävyyssuhteiden perusteella. Roolileikkiympäristön luontiin kuuluvat olennaisesti myös lasten omat ideat ja ajatukset, joita olisikin hyvä hyödyntää leikkiä rakentaessa.

7 Pohdinta

Kirjallisuuskatsauksen kannalta on syytä pohtia, oliko hyvä valinta keskittyä määrällisesti enemmän suomalaisiin kuin kansainvälisiin lähteisiin. Tämä valinta saattaa rajoittaa tutkimuksen kattavuutta ja luotettavuutta. Laajemman monialaisen tarkastelun avulla olisi voinut saada vielä syvemmän ja monipuolisemman kuvan valitsemastani aiheesta. Vaikka tutkimuskysymyksiin vastattiin käyttämieni lähteiden pohjalta, olisi kansainvälisten lähteiden määrän lisääminen voinut tuoda esiin uusia näkökulmia (Baumeister & Leary, 1997).

Tutkimusaineistoa etsiessäni huomasin, että alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa ja roolileikkiä käsitteleviä tutkimuksia löytyi huomattavasti vähemmän, kuin vanhempiin varhaiskasvatusikäisiin lapsiin liittyviä tutkimuksia. Tämän vuoksi tutkielmani lähdekirjallisuuden etsiminen tuntui ajoittain haastavalta. Alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaan liittyvien tutkimusten vähäisyys voi johtua esimerkiksi siitä, että Ahosen ja Roosin (2021) mukaan alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikka saa osakseen vähättelyä ja sitä pidetään tarpeettomana.

Tutkielmassani esiin noussutta tietoa alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikasta ja roolileikeistä voi mielestäni hyödyntää varhaiskasvatuksen kentällä työskennellessä. Tutkielmani lisää varhaiskasvatushenkilöstön tietämystä roolileikin hyödyistä alle 3-vuotiaiden lasten kehityksessä sekä auttaa varhaiskasvatushenkilöstä luomaan alle 3-vuotiaille lapsille turvallisen ja houkuttelevan roolileikkiympäristön. Tutkielmani aihe on ajankohtainen varhaiskasvatuksessa sekä käytännönläheinen. Tutkielmassa esiin tulleita asioita voidaan hyödyntää varhaiskasvatuksen kokopäiväpedagogiikassa. Etenkin alle 3-vuotiaiden lasten kanssa työskentelevät voivat tutkielmani avulla kartuttaa omaa osaamistaan roolileikin merkityksestä lapsen kehitykseen sekä roolileikkiympäristön luonnista osana lapsilähtöistä toimintaa.

Jatkotutkimuksissa voisi olla tarpeen tutkia vielä enemmän leikissä kehittyvää vuorovaikutusta ja lisätä mukaan myös enemmän kansainvälistä näkökulmaa. Tämä tarjoaisi vielä laajemman kuvan aiheesta ja mahdollistaisi parhaita käytäntöjä eri maista, joita voisi hyödyntää myös omassa työssä.

Olen kiinnostunut tutkimaan aihetta enemmän tulevaisuuden pro gradu -tutkielmassa. Koen, että roolileikit ovat merkittävä osa lasten kehitystä ja haluaisin kumota edellä mainittuja vähätteleviä asenteita alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa kohtaan. Tästä syytä olen

kandidaatintutkielmaa suunnitellessani ja tehdessäni ottanut huomioon mahdollisuuden jatkaa saman aiheen parissa pro gradu -tutkielmassa tulevaisuudessa.

Lähteet

- Ahonen, L. & Roos, P. (2021). *Untuvikot. Alle 3-vuotiaiden pedagogiikka*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Baumeister, R. & Leary, M. (1997). *Writing Narrative Literature Reviews*. Julkaistu teoksessa *Review of General Psychology*, s. 311–320. Haettu osoitteesta <https://psychology.yale.edu/sites/default/files/baumeister-leary.pdf>
- Helenius, A. & Lummelahti, L. (2013). *Leikin käsikirja*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. (2002). *Pienet päivähoidossa*. Helsinki: WSOY.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2003). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Kangasniemi, M., Pietilä, A-M., Utriainen, K., Jääskeläinen, P., Ahonen, S-M., & Liikanen, E. (2013). *Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon*. *Hoitotiede* 2013, 25 (4), 291–301.
- Määttä, K. (2014). *Kandidaatintutkielma – mikä se on ja miten se voidaan tehdä?* Lapin yliopisto. Haettu osoitteesta <https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=ea68052b-9665-4f79-a3ad-a23d19e35af7>
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*. Haettu osoitteesta <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/8931215>
- Vakkuri, K. (1999). *Leikki ja luovuus, näin lisäät luovuutta leikin avulla*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Varhaiskasvatuslaki. (540/2018). Haettu osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2018/540>
- Vilkkä, H. (2023). *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*. Art house Oy.
- Wittmer, D. (2012). *The Wonder and Complexity of Infant and Toddler Peer Relationships*. *Young children*, 67(4), s. 16–25.